

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc müstəvidə həllinin uzanması məsələnin hərbi həll ehtimalını indi ötən dövrlərlə müqayisədə daha çox artırır. Real vəziyyəti qiymətləndirən beynəlxalq ekspertlər də məsələyə bu prizmadan yanaşır, eləcə də Azərbaycan rəsmiləri artıq bu xüsusda işğalçıya daha konkret mesajlar verir.

Rəsmi Bakı artıq ordunu hərəkətə gətirməyə hazır olduğunu gizlətmir və Ermənistan da daxil olmaqla, onun bütün hamilərinə xəbərdarlıq edir. Hələ cari ilin mart ayında Mərkəzi Komanda Məntəqəsində müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov Azərbaycan ordusunun rəhbər heyəti ilə xidməti müşavirədə bildirdi ki, şəxsi heyət torpaqlarımızın azad olunması məqsədilə düşməne bütün istiqamətlərdə sarsıdıcı zərbələr endirməyə hazır olmalıdır: "Düşməni tərəfi anlamalıdır ki, bu dəfə görüləcək tədbirlər 2016-cı ilin apreldən tam fərqli olacaq, vurulacaq zərər isə ümumilikdə onun siyasi, iqtisadi və hərbi tənzümlünə gətirib çıxaracaq". Nazir müəssir texniki vasitələrin tətbiqi ilə düşməni müdafiəsinin dərinliyində aktiv kəşfiyyat fəaliyyətinin davam etdirilməsi, döyüş növbətçiliyinin aparılması şəraitinin təkmilləşdirilməsi, şəxsi heyətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, döyüş və səfərbərlik hazırlığının yüksəldilməsi, hərbi qulluqçuların tibbi təminatı və bir sıra digər məsələlərlə bağlı vəzifəli şəxslərə konkret göstərişlər də verdi. Bunun ardınca aprel ayında cəbhəyanı ərazilərdə olarkən nazir yeni hərbi emaliyyatlara hazırlıq barədə növbəti göstərişini verdi. Bütün bunların Ermənistanda böyük ajotaj doğurduğu bir vaxtda yerli telekanallara müsahibəsində Zakir Həsənovdan növbəti maraqlı açıqlama gəlib: "Mən müdafiə naziri olaraq prezident İlham Əliyevə, bütün Azərbaycan xalqına Azərbaycan ordusunun işğal olunmuş ərazilərin azad edilməsi tapşırığını yerinə yetirməyə hazır olduğunu məruzə edirəm". Düşməni üçün də kifayət qədər aydın mesajdır ki, Azərbaycan istənilən vaxt hərbi əməliyyatlara start verə bilər. Özü də bunun üçün həm Azərbaycan bütün lazımı imkanlara malikdir, həm də yaranmış geosiyasi şərait ölkəyə gərəken imkanlar qazandırır. Ölkəmizin bu imkanları barədə də müda-

fie naziri yenə açıq mesajlar verir: "Bizim düşməni darmadağın etmək üçün bütün imkanlarımız var və onlar bunu yaxşı bilir". O bildirib ki, Ermənistan tərəfinin Dağlıq Qarabağın ətrafında yerləşən və hazırda işğal altında olan rayonları bufer zona hesab etməsi də cəfəngiyyətdir: "Birincisi, bu absurd bəyanatdır. İkincisi, belə deyim, biz Naxçıvan Muxtar Respublikasını da unutmamalıyıq. Azərbaycan prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin göstərişləri və qayğısı nəticəsində Naxçıvanda ən güclü ordu birləşmələri formalaşdırılıb, ayrıca Əlahiddə Ümumqoşun Ordu yaradılıb. Onların raket sistemi, reaktiv yaylım atəş sistemi mövcuddur. Azərbaycan ordusunun yüksək döyüş hazırlığı, onun strateji mövqeyi bizdə əminlik yaradır ki, düşməne heç bir bufer zonası da kömək etməyəcək". O, son 2 ildə Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində gərginliyin azalmasına baxmayaraq, ordumuzun bu vaxtı boş vermədiyini vurğulayıb: "Dediyim kimi, biz bu vaxtdan öz işlərimiz üçün istifadə edirik. Digər tərəfdən, Ali Baş Komandanın son çıxışlarını hamımız dinləmişik. O deyib ki, bütün dünyada güc ön plana çıxır. Yeni biz ordumuzun gücləndiririk və ordumuzdan bu məsələnin həlli üçün istifadə edəcəyik. Dövlət başçısı öz çıxışlarında tam dəqiqliklə bizim necə hərəkət edəcəyimizi müəyyənləşdirib. Kompleks tədbirlər: bu həm siyasi, həm iqtisadi, həm də hərbi təzyiqdır. Lazım olan anda - və o an, ümid edərəm, yaxın vaxtda gələcək - biz güc tətbiq edəcəyik. Biz bunu gizlətmirik. Görünür, danışıqlar prosesinə ümid hələ ki, tükenməyib. Düzdür, mən danışıqlarda iştirak etməyirəm, amma belə düşünürəm. Mənim qarşımda duran vəzifə hazır olmaq və istənilən vaxt döyüşə başlamaqdır".

Beləliklə, bu açıqlamalardan aydın görünür ki, Azərbaycan güc metodunu istənilən vaxt işə salmağa

Bakıdan Qarabağda hərbi həllə tam hazırlıq xəbərdarlığı, İrəvan Türkiyənin illər öncə hazırladığı hücum planının şokunda...

hazırdır. Qeyd olunduğu kimi məsələnin güc yolu ilə həlli üçün Azərbaycan bütün resurslara sahibdir. Elə beynəlxalq şərait də buna imkan verir. Məsələn, Rusiyanın proseslərə baxışı indi xeyli dəyişib və yeni müharibə olacağı təqdirdə Moskva daha çox neytral qalmaq üstün tutur. Eləcə də qarşıda türkiyənin bu dəfə daha fəal mövqə sərgiləməsi proqnozlaşdırılır. Türkiyənin xarici işlər naziri Məvlud Çavuşoğlu da Antalyada keçirdiyi mətbuat konfransında bunun yenidən anonsunu verib: "Azərbaycan torpaqlarının iyirmi faizi Ermənistan tərəfindən işğal olunub. Qarabağ problemi və işğal faktının aradan qaldırılması Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və sərhəd toxunulmazlığı çərçivəsində həllini tapmalıdır". Beynəlxalq təşkilatların Dağlıq Qarabağ problemi ilə bağlı qərarlarını xatırladan nazir bildirdi ki, ATƏT-in Minsk Qrupu münaqişənin həlli istiqamətində qətiyyət göstərməyib: "Azərbaycan konstruktiv mövqə göstərsə belə, Ermənistan buna anlayışlı yanaşmadı. Qarabağda saxta seçkilər keçirildilər. Hərçənd, beynəlxalq ictimaiyyət bu seçkiləri tanımadı. Ermənistanın bu cür təxribatlara son qoymaq əvəzinə, münaqişənin sülh yolu ilə həllinə səy göstərməsi lazımdır. Biz bütün məsələlərdə olduğu kimi, Azərbaycanın işğal altındakı torpaqları və Qarabağ məsələsində də qarşıda Azərbaycanın yanında dayıq. Bundan sonra da yanında olacağıq". Ermənistanın "Iragir.am" nəşri yazır ki, Türkiyə bu dəfə

Azərbaycana yardım məsələsində daha fəal olacaq: "Unutmaq lazım deyil ki, daim Azərbaycanın yanında yer alan Türkiyənin 2000-ci ildən bəri Ermənistana hücum planları hazırladığı da ortaya çıxıb. Ermənistan üçün Türkiyə siyasəti və Türkiyə dövlətinin strateji planları həyati təhlükəsizlik məsələsidir. Bu mənada Ermənistan, Türkiyə Baş Qərargahında planların olub-olmamasından asılı olmayaraq, mümkün riskləri zərərsizləşdirmək üçün hər gün çox çalışmalıdır. Bu plan yoxdursa da, erməni təhlükəsizliyi üçün Türkiyə təhdidi riskini azaltmır. Bu, şərti olaraq iki yerə bölünə biləcək Ermənistan dövlət strategiyasının əsas məsələlərindən biridir. Əsas strateji vəzifə müdafiə sahəsində özünü təminliyini qorumaq və xarici müdafiə mənbələrinin dəstəyi istiqamətində çalışmaqdır.

Bu barədə iki səhv fikir mövcuddur. Əvvəla, bu konsepsiyanın keçmiş hökumətlə siyasi səbəblərə görə və ya hərbi-siyasi uyğunsuzluqla eyniləşdirilməsi, səbəb kimi keçmiş müdafiə naziri Vigen Sarkisyanın bu konsepsiya barədə danışmasıdır. Digər bir yanlış təsəvvür və ya səhv düşüncə millət-ordu anlayışının "kazarma vəziyyəti" ilə eyniləşdirilməsidir. Bununla yanaşı, millət-ordu anlayışı hərbi-siyasi və mülki arasında bir-birini tamamlayan bir mexanizm yaratmağı və nəticədə dövlətin qlobal rəqabət qabiliyyətinin və müdafiə qabiliyyətlərinin dinamik şəkildə böyüməsini şərtləndirir.

Ermənistanın əleyhdarlarına, Ermənistana qarşı hücum niyyətləri olduqda, ən azı 3 milyon insandan ibarət bir müdafiə mexanizmi ilə qarşılaşmalı olduqlarını anlamağa imkan verən bir mexanizmdir. Bu vacibdir, çünki Ermənistanın təhlükəsizlik mühiti üçün birbaşa təhdidlər Ermənistanın imkanlarından dəfələrlə çoxdur. Hazırda yayılan türk planı haqqında məlumat heç də yeni deyil, artıq 2019-cu ilin noyabrında bir dəfə bu barədə məlumat yayılmışdı. İndi Ermənistandakı mövcud qondarma şiddətli daxili hadisələrlə yanaşı yenidən bu informasiyanın yayılması məsələsi daha çox maraqlıdır. Burada bir anlığı erməni cəmiyyətinin şüurunun Türkiyənin təhdidinə necə reaksiya verdiyini diqqətə çatdırmaq yerinə düşər. Bu gün, tamamilə yalnız Rusiya ala bilər. Müsbət və mənfi tərəfləri ilə bağlı Rusiyanın rolu ümumilikdə Ermənistan dövlətinin hərbi-siyasi gələcəyi kontekstində ayrı bir müzakirə məsələsidir. Bəs erməni domenində olan internet və informasiya sferasında yeni bir şey olmayaraq türk təhlükəsi ilə bağlı məlumatlar niyə hazırda yayılır? Bütün bunlar, Ermənistandakı hadisələrin əslinə Rusiyanın erməni daxili həyatına təsirini azaltmağa yönəldiyi bir vaxtda baş verir. Rusiya Ermənistan üz döndərməyə hazırlaşır və onun Azərbaycanla daha çox yaxınlaşması müşahidə olunur.

Bu vəziyyətdə Azərbaycanın Qarabağ məsələsini hərbi müstəvidə çözmək niyyətini daha tez-tez səsləndirməsi də təsadüfi deyil. Özü üçün əlverişli məqamda Bakı mütləq gücə əl atacaq". Beləliklə, ermənilər də görür ki, Azərbaycanın Qarabağ münaqişəsini güc yolu ilə həll etməsinə dünya, o cümlədən Rusiya hansısa ciddi reaksiya verməyəcək. Rusiya ilə Ermənistan arasında münasibətlərin pisləşməsi Qarabağ münaqişəsi ətrafında duruma gətirdikcə daha çox təsir edir. Ermənistanın "Politekonomika" tədqiqat institutunun rəhbəri Andranik Tevanyan da bunu açıq etiraf edir. Tevanyan qeyd edib ki, Ermənistanın ikinci prezidenti Robert Köçəryan və "Çiçəklənən Ermənistan" partiyasının lideri Qaqik Tsarukyan Ermənistan-Rusiya münasibətlərində böyük təsirə malik olub, bu işlər siyasi, əslində həm də geosiyasi komponentlidir: "Nikol Paşinyanın bu şəxslərə qarşı mövqeyi Moskvanı artıq daha çox qəzəbləndirir. Moskvanın qəzəbi isə çox istiqamətlər üzrə özünü göstərəcək. Bura Qarabağ cəbhəsində Ermənistan üçün olacaq xoşagəlməz hallar da daxildir". Bütün bunlar, güc yolu ilə olsa belə, Qarabağ məsələsi ətrafında yaxın tezlikdə yeniliklərin olması- nı istisna etmir.

Tahir TAĞIYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.